

Okuyucu Mektupları / *Reader Letters*

Avrupa Bilimetre Yaz Okulundan İzlenimler

Impressions from ESSS (European Summer School for Scientometrics)

Güleda Doğan* ve Zehra Taşkın**

Öz

Bu yazıda, 1-7 Temmuz 2012 tarihlerinde Belçika'nın Leuven şehrinde düzenlenen Avrupa Bilimetre Yaz Okulu'nda (ESSS - European Summer School for Scientometrics) edinilen izlenimler aktarılmıştır. Avrupa Bilimetre Yaz Okulu, 2010 yılından beri Almanya, Belçika ve Avusturya ortaklığında, özellikle bibliyometri ve bilimetre alanında tanınmış kişilerin katkılarıyla sürdürülmektedir. Yaz Okulu'nun 2013 yılı eğitimi, 8-13 Eylül tarihlerinde Berlin'de yapılacaktır.

Anahtar Sözcükler: *Avrupa Bilimetre Yaz Okulu; esss; bibliyometri; bilimetre*

Abstract

In this paper, impressions from European Summer School for Scientometrics held in Leuven, Belgium in July 1-7, 2012 is presented. European Summer School for Scientometrics has been going on since 2010 with partnership of Germany, Belgium and Austria, with the contributions of prominent scientists in the field of bibliometrics and scientometrics especially. It will be held in Berlin, September 8-13 in 2013.

* Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, e-posta: gduzyol@hacettepe.edu.tr

** Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, e-posta: ztaskin@hacettepe.edu.tr

Keywords: *European Summer School for Scientometrics, esss, bibliometrics, scientometrics*

Giriş

Son yıllarda dünyada ve Türkiye’de bilimsel içeriklerde önemli bir artış gözlemlenmektedir. Bu artış ile birlikte bahsi geçen bilimsel içeriği değerlendirebilecek uzmanların yetiştirilmesi de önemli bir hal almaktadır. Bu bağlamda bibliyometri ve bilimetre alanlarında çalışan ya da çalışacak olan kişilerin eğitimi konusu ile ilgili olarak somut adımlar atılmaktadır. Bunlardan bir tanesi de bibliyometri konusunda uzmanları ve konuya ilgi duyanları bir araya getirmek amacıyla düzenlenen Avrupa Bilimetre Yaz Okulu’dur (<http://www.scientometrics-school.eu/>).

Program Avusturya, Almanya ve Belçika ortaklığında başlatılmış ve 2010 yılından beri devam etmektedir. Genellikle bir hafta süren bu programa Avusturya’dan Viyana Üniversitesi Bibliyometri Bölümü (University of Vienna), Almanya’dan Humboldt Üniversitesi (Humboldt University of Berlin) ve Belçika’dan Araştırma Bilgisi ve Kalite Güvencesi Enstitüsü (iFQ - Institute for Research Information and Quality Assurance) ile Leuven Katolik Üniversitesi (Katholieke Universiteit Leuven) destek sağlamaktadır. Katılım 30 kişi ile sınırlandırılmıştır, ancak eğitimin ilk iki gününde verilecek konferanslara programa kabul edilen bu 30 kişi dışında da katılım sağlanabilmektedir. Bu yazı ile 1-7 Temmuz 2012 tarihleri arasında Belçika’nın Leuven şehrinde gerçekleştirilen, Mikro Bilgi Kayıt ve Dağıtım A.Ş. ve Türk Kütüphaneciler Derneği’nin katkıları ile katıldığımız Avrupa Bilimetre Yaz Okulu’nda edindiğimiz deneyimleri bibliyometri konusu ile ilgilenen ya da ilgilenmeyi düşünen meslektaşlarımız ile paylaşmayı ve gelecek yıl 8-13 Eylül 2013 tarihleri arasında Berlin’de dördüncüsü düzenlenecek olan programa ülkemizden katılım sağlanmasını amaçlamaktayız.

Toplam 7 gün süren yaz okulu programı giriş, konferans, eğitim günlerinden oluşmaktadır.

İlk gün

Programın ilk günü alanında dünya çapında tanınan ve yaz okuluna da ev sahipliği yapan Prof. Dr. Wolfgang Glänzel’in bibliyometrinin temel taşlarını anlattığı “Bibliometrics in a Nutshell” oturumu ile başlamıştır. Bu oturumda temel bibliyometri terimleri ile bibliyometrik çalışmalarda kullanılan araç ve yöntemler kısaca aktarılmış, veri kaynakları hakkında bilgi verilmiş ve alandaki yeni bakış açıları tartışılmıştır.

Yine konferansın ilk gününde bibliyometrik çalışmalar için temel veri kaynaklarından ikisi olan Web of Science ve Scopus veri tabanları detaylı olarak anlatılmıştır. Bununla birlikte veri tabanlarından veri sağlama ve analiz özellikleri de örnekler eşliğinde sunulmuştur.

Konferans Günleri

2 ve 3 Temmuz tarihleri yaz okulu programının konferans günleri olarak belirlenmiştir. Bu iki gün boyunca bibliyometri, bibliyometrinin tarihi, filozofik ve matematiksel temelleri, bibliyometrik göstergeler, ağ analizinin teorik arka planı, bilimsel işbirliği, üniversite sıralamaları, haritalama, dergi sınıflamaları, bilimsel araştırma değerlendirmeleri gibi konularda temel bilgiler alanında uzman ve tanınmış kişiler tarafından sunulmuştur. Bu sunumlar arasından Sybille Hinze, Anthony van Raan, Henk Moed ve Katy Börner tarafından yapılan sunumlar ilgi toplamıştır. Ayrıca ilk gün yapılan ve eski Yunan sitelerinde toplantı yerleri olarak kullanılan meydan olan “Agora”dan esinlenilerek tasarlanan “The Bibliometric Agora: Open discussion of controversial issues” oturumu eğitimin en başarılı ve dikkat çeken kısımlarından biri olmuştur. Hercules Vakfından Marc Luwel ve Leuven Katolik Üniversitesinden Wolfgang Glänzel’in bibliyometrik çalışmalara dayalı teşvik konusunu tartıştığı ve Stefan Hornbostel’in soruları ile yönlendirdiği bu oturum hem katılımcıların konu hakkında fikir edinmelerine hem de aktif olarak katılım sağlayarak konu hakkında yorumlarını paylaşmalarına önyak olmuştur.

Eğitim Günleri

Teorik anlatımlar sona erdiğinde eğitim Katolik Üniversitesinin bir başka binasında yer alan bilgisayar laboratuvarına alınarak katılımcıların etkin olarak eğitime dahil olmaları sağlanmıştır. Eğitimin ilk gününde bibliyometrinin olmazsa olmazı veri temizleme ve işlemeden başlanarak bibliyometrik çalışmalarda kullanılan veri kaynakları ile bibliyometrik ölçüm yöntemleri uygulamalı olarak anlatılmıştır.

Eğitimin ikinci gününde bibliyometrik haritalama konusunda literatüre önemli katkılarda bulunan ve BibExcel programını geliştiren Olle Persson, BibExcel ve Pajek kullanımını bütün yönleri ile uygulamalı olarak aktarmıştır. İstanbul Bilgi Üniversitesinden Bülent Özel de eğitimin ikinci gününde R programı ile ağ analizi konusunda uygulamalı bir eğitim vermiştir.

Eğitimin üçüncü günü tamamen çalıştaylara ayrılmıştır. Katılımcılara günün başlangıcında tüm eğitim boyunca aktarılan bilgilere dayanan toplam 7 soru sorularak cevaplarını bulmaları istenmiş ve günün sonunda bu sorular yine

katılımcıların da etkin katılımları sağlanarak Wolfgang Glänzel ve Juan Gorraiz tarafından cevaplanmıştır. Eğitimin son günü ise bibliyometrik çalışmalarda etik konusu üzerinde durularak bu konudaki son gelişmeler hakkında bilgi verilmiştir. Bunun ardından eğitim sona ermiştir.

Sosyal Aktiviteler

Eğitim programı boyunca program organizatörleri tarafından gerçekleştirilen Leuven şehir turu ve akşam yemeği ile katılımcıların birbirleri ile daha samimi iletişim kurmaları sağlanmıştır. Bunun yanında eğitim programının olduğu tarihlere rastlayan “Vlaanderen Feest” ile her köşe başında verilen konserler ile katılımcılar Leuven’de güzel zaman geçirmişlerdir.

Yaz okulunun ayrıntılı programı, bu yılki sunumlar ile gelecek yıla ait temel bilgiler eğitim web sitesinde yer almaktadır (<http://www.scientometrics-school.eu/>).